

Premium Pangasius uit de Mekong Delta

Door Karin van de Braak (SAS Consultancy)

De Vietnamese aquacultuur- en seafood industrie maakt al enige jaren een extreem dynamische groei door. Momenteel is Vietnam één van de grootste seafood exporteurs van de wereld, een positie die de Vietnamese overheid in de komende jaren wil verstevigen en zelfs wil verbeteren. De Vietnamese aquacultuursector heeft ook een groot potentieel om te groeien. De voorwaarde is wel dat dit op een duurzame manier gebeurt.

Vietnamese aquacultuur

De Vietnamese aquacultuur wordt gekenmerkt door een zeer gevarieerd aanbod van kweeksystemen. In het noorden overheersen vijvers voor zoetwatervissen, kooien voor mariene productie en geïntegreerde

rijst-visteelt systemen. In het centrale deel worden voornamelijk tijgergarnalen gekweekt in vijvers en mariene vinvis en zeekeeft in kooien.

In het zuidelijke deel van het land, in de Mekong Delta, zijn de kweeksystemen het

Kooi culturen aan oever van de Mekong rivier.

Visvoerproductie op de kwekerij.

meest divers. Deze omvatten vijvers, drijvende kooien en afscheidingen aan de rivieroever, voornamelijk voor meerval maar ook voor andere inheemse soorten zoals bv. snakehead, baars en zoetwatergarnalen. Er wordt gekweekt in extensieve tot zeer intensieve systemen en in geïntegreerde systemen zoals rijst met vis of garnaal en in het mangrovegebied.

De zoetwaterteelt

De teelt van zoetwatersoorten heeft een lange geschiedenis in Vietnam. De belangrijkste inheemse gecultiveerde soorten zijn karper (hoofdzakelijk voor binnenlandse consumptie) en meerval (tegenwoordig hoofdzakelijk voor export). De exotische soorten zoals tilapia, de Indische en Chinese karpers, regenboogforel en steur zijn geïntroduceerd om zoetwaterproductie te diversifiëren en in waarde te doen stijgen. De kweek van zoetwatervis heeft zich snel ontwikkeld tijdens de laatste decennia (Figuur 1).

Vietnamese meerval; tra en basa

Meerval wordt in zeer grote hoeveelheden gekweekt en is de drijfveer van de Vietnamese zoetwater aquacultuursector. De meest voorkomende meervalsoorten zijn *Pangasius hypophthalmus* (in het

Vietnamees: tra) en *Pangasius bocourti* (basa). Deze soorten worden momenteel voornamelijk gekweekt voor de exportmarkt. Ze zijn relatief makkelijk te houden, ze worden in hoge dichtheden gekweekt en stellen lage eisen aan waterkwaliteit en zuurstofniveau.

Ontwikkelingen

Sinds de jaren '90 heeft de meervalkweek zich ontzettend snel ontwikkeld, met name omdat het een succesvol exportproduct is en omdat de kweek en houderijtechnieken, zoals reproductie, voerkwaliteit, waterbeheersing en vijverontwerp snel zijn verbeterd. Bovendien ontvangen boeren een steeds hogere prijs voor hun product, die inmiddels is opgelopen tot bijna €0,80 per kg.

In het laatste decennium is het gebied voor meervalproductie verzeenvoudigd (van 1.200 naar 9.000 hectare), terwijl de productie meer dan 35 maal verhoogd is (van 22.500 naar 825.000 ton). In sommige gebieden wordt er nu gekweekt in dichtheden tot 500 ton per hectare.

Het doel is om in 2007 een exportwaarde van 1 miljard US\$ aan tra en basa te realiseren en het ziet er naar uit dat dit ruimschoots gehaald wordt. In de eerste 6 maanden van 2007 is de productie met 100% gestegen,

Het voeren van *Pangasius* in kooien.

vergeleken met dezelfde periode in 2006. Dit wordt gedeeltelijk gerealiseerd door een uitbreiding van het kweekgebied naar het midden en het noorden van Vietnam. Momenteel worden tra en basa geëxporteerd naar 80 verschillende landen, waarvan de EU (46%), Rusland (11.3%) en de V.S. (9.9%) de belangrijkste gebieden zijn.

Waarschuwingen

Niet iedereen is blij met de snelle groei van de Vietnamese meervalindustrie. Er wordt van verschillende kanten gewaarschuwd voor de bijwerkingen en gevolgen van zo'n ongecontroleerde groei. Ook het Vietnamese Ministerie van Visserij is zich ervan bewust dat er maatregelen genomen moeten worden om het milieu, en daarmee de sector, te beschermen. Het is echter niet makkelijk zo'n omvangrijke industrie te reguleren. De Vietnamese aquacultuursector wordt gekenmerkt door meer dan honderduizend boeren met voornamelijk een zeer kleinschalige productie.

Verschiedende ziektes vormen nu al een belangrijk knelpunt in de productie. Verboden antibiotica en andere chemische middelen worden nog steeds gevonden in Pangasius uit Vietnam. Dit kan verstrekende gevolgen hebben voor de hele sector. Maar ook een epidemie kan tot instorting van de

Levende Pangasius wordt per boot aangevoerd.

industrie leiden. De meeste regelgevers en belangengroepen proberen er alles aan te doen om de kwaliteit van de meerval op zoveel mogelijk punten te verbeteren. Dit zou een hogere prioriteit moeten hebben dan schaalvergroting.

Schaalvergroting zal leiden tot verhoging van de inputkosten; er is nu al schaarste aan goede kwaliteit larven en de prijzen van voer en chemische middelen blijven stijgen. Bovendien heeft schaalvergroting een daling van het concurrentievermogen tot gevolg. Verder kunnen er ook problemen ontstaan als de verwerkingsbedrijven, die momenteel een capaciteit van 1,5 miljoen ton per jaar hebben, het aanbod niet aankunnen.

Exporteisen en marktontwikkeling

Ook de ontwikkelingen in de aquacultuur worden in toenemende mate gedreven door marktinvloeden, waardoor steeds striktere eisen worden gesteld aan voedselveiligheid, milieu en sociale normen.

De Vietnamese overheid onderkent ook dat het gebruik van antibiotica en andere verboden middelen in consumptiedieren van groot internationaal belang is en res-

Pangasius voor lokale consumptie.

Pangasius verwerking.

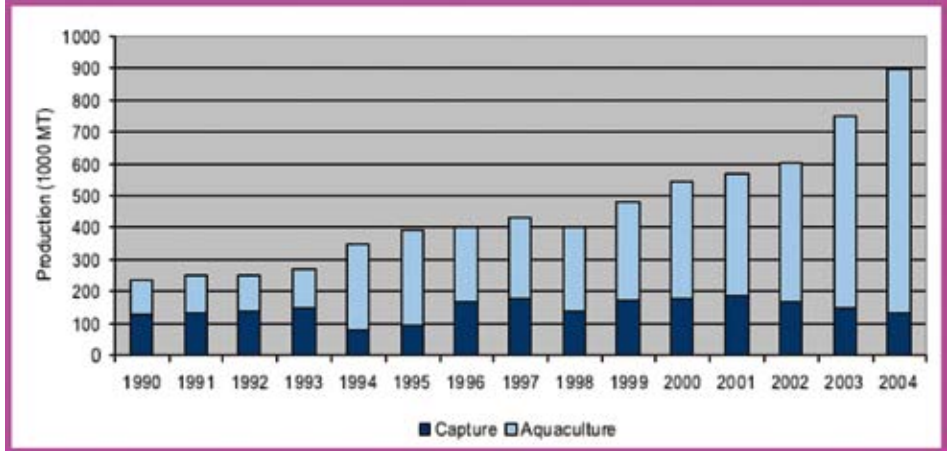
pecteert het hoge niveau van volksgezondheidsbescherming en de strikt gehanteerde residuwetgeving in belangrijke exportlanden, zoals de Europese Unie. Voedselveiligheid is dan ook een belangrijke uitdaging voor de Vietnamese aquacultuur sector. Wereldwijd is er ook een stijgende tendens naar traceability en toepassing van HACCP op de kweekbedrijven om de risico's van residuen, in het bijzonder van

antibiotica, te verminderen en zo mogelijk uit te sluiten. Ziektepreventie en adequate behandeling van ziekten zijn essentieel om het gebruik van antibiotica en andere chemische middelen in de primaire productie te minimaliseren.

De verwerkende industrie in Vietnam werkt momenteel overeenkomstig internationale normen voor exportproducten, maar de continue ontwikkeling van voedselveiligheidsnormen stelt steeds hogere eisen aan producerende landen.

Workshop

Binnen het Vietnamees-Nederlands Partnership voor duurzame ontwikkeling van Visteelt en Visserij werd in mei dit jaar een workshop voor alle belanghebbenden georganiseerd. Meer dan 70 vertegenwoordigers van kwekers, handelaren, verwerkings- en exporterende bedrijven, toeleveringsbedrijven, inspectiediensten, non-gouvernementele organisaties (ngo's) en verschillende ministeries deelden hun meningen, ervaringen en ideeën over duurzaamheidskwesties van deze snel

Figuur 1. Totale Vietnamese productie van zoetwatervis (Bron: FAO, 2007).

groeïende sector.

Een belangrijk discussiepunt was de beschikbare capaciteit in het land om de voorgenomen ontwikkeling op een duurzame manier te leiden. Gezondheidsmanagement, ziektebestrijding, kwaliteit van de larven en van het voer, beheer van milieueffecten, marketing, kwaliteitscontrole en traceability waren belangrijke onderwerpen.

Conclusie en aanbevelingen

De geschiedenis heeft ons geleerd (China in 1993, Thailand in 1996-1997, Ecuador in 1999) dat een snelle groei van de aquacultuur sector tot ernstige problemen en schommelingen in productie kan leiden. De bovengenoemde landen hebben een crash in hun productie ondervonden tijdens een zeer snelle groei. Ziekte-uitbraken veroorzaken vaak zulke problemen in snel groeiende en overgeïntensiveerde systemen. Aangezien er wordt aangenomen dat de Vietnamese aquacultuursector in een hoog tempo blijft doorgroeien, zou over-intensivering ook de Vietnamese aquacultuurindustrie in gevaar kunnen brengen als duurzaamheidskwesaties niet serieus worden genomen.

Iedereen is er zich van bewust dat een beter (gezondheids)management in de primaire productie belangrijk is om de industrie op een verantwoorde wijze te laten groeien. De laatste jaren is er al significante vooruitgang geboekt met o.a. verbeterd voer, kwaliteit van larven en vijverconstructie. Echter, om de toegang tot internationale markten te handhaven, is het essentieel dat de overheid en de industrieën het tempo van deze ontwikkelingen in marktvereisten bij blijven houden.

Foto's:

Imren Mantingh en Karin van de Braak

Karin van de Braak is, na haar studie Visteelt en Visserij aan Wageningen Universiteit, gepromoveerd op het afweersysteem van en vaccinatiestrategieën voor garnalen. Het onderzoek werd uitgevoerd aan de vakgroepen Visteelt en Visserij en Celbiologie en Immunologie, in nauwe samenwerking met Intervet International BV. Daarna heeft zij enkele jaren in Azië gewerkt, waar zij voor INVE BV de nieuwe Business Unit INVE Aquaculture Health heeft opgezet.

Momenteel werkt zij als freelance consultant op het gebied van gezondheid en management voor de aquacultuursector en aquacultuur-gerelateerde bedrijven. Enkele van haar activiteiten zijn gezondheidsmanagement op kwekerijen, contractonderzoek en productontwikkeling, wetenschappelijk, technisch en commerciële verslaggeving, marktonderzoek, presentaties, trainingen, etc. Voor het Ministerie van LNV heeft zij eerder dit jaar een deskstudie uitgevoerd over de huidige situatie van de Pangasius teelt in Vietnam, getiteld: 'Vietnamese Pangasius industry. Current practices, developments and implications for export to the European Union'. Ook heeft zij deelgenomen aan de workshop in Can Tho, Vietnam, over alternatieven voor antibioticagebruik in de Pangasius teelt. Beide activiteiten werden uitgevoerd in een bilateraal samenwerkingsverband tussen Nederland en Vietnam als onderdeel van het WSSD-Partnership on Market Access Fisheries, geïnitieerd tijdens het World Summit on Sustainable Development (WSSD) in Johannesburg in 2002.

Voor meer informatie en/of een volledig rapport kunt u contact opnemen via info@sasnet.nl